

lang bewezen dat biologische boerengrond een veel grotere natuurwaarde heeft dan gangbare. Met andere woorden: alle natuurgrond die agrarisch beheerd wordt, zou sowieso biologisch gecertificeerd moeten zijn! Dat heeft tot nu toe alleen het Brabants Landschap zich als doel gesteld. Maar die hebben bijna al hun agrarische grond in eigen beheer."

Wat is dan de motivatie voor boeren als ze zo beperkt worden in hun bedrijfsvoering? Is het dan wel reëel om boeren te vragen om deze gronden onder zulke voorwaarden te gebruiken?

André Claassen vindt dit een goede vraag. Hij ziet inderdaad dat op veel plaatsen de interesse van boeren afneemt, ook van gangbare boeren. "Dat komt doordat partijen vooral zaken doen in plaats van echt samenwerken. Samenwerking gaat verder dan simpelweg grond pachten. Door gezamenlijke doelen vast te stellen is voor beide partijen veel winst te behalen. Daarvoor is het wel nodig om te investeren in samenwerking."

"Bioboeren zijn veelal uit zichzelf gemotiveerd te werken aan de natuur/biodiversiteit. Een gezond ecosysteem is immers de drager van de biologische productie. Als de TBO's in Midden Brabant ons de kans bieden om een duurzame relatie op te bouwen met hun gronden, dan kunnen wij een sterke, moderne biosector opbouwen in Midden Brabant. Met korte kringlopen en echt duurzaam geproduceerd regionaal voedsel," denkt Van den Broek. "Bovendien biedt samenwerking met boeren TBO's een mogelijkheid om maatschappelijk draagvlak te ontwikkelen. Bioboeren zijn over het algemeen meer uit zichzelf gemotiveerd te werken aan natuur/biodiversiteit. Ze zien dat als een opdracht. Als het goed wordt aangepakt, schieten we daar dus beiden wat mee op."

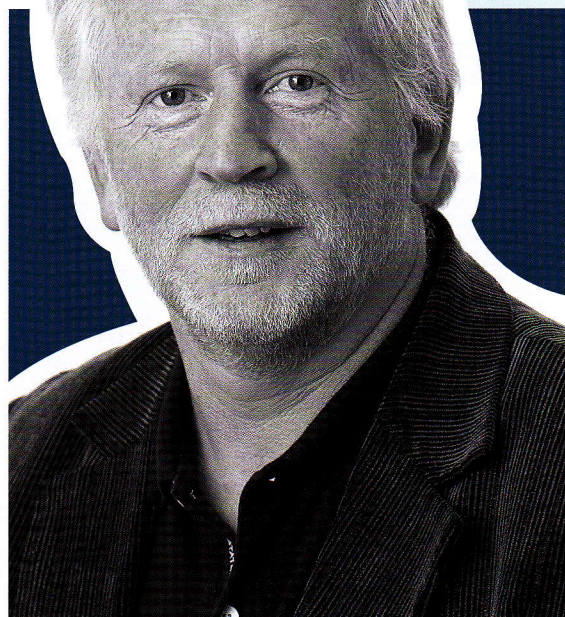
De BMF is in gesprek gegaan met biologische boeren. Hieruit bleek nog wel wat teleurstelling?

Van den Broek: "Ja, bioboeren vinden het heel teleurstellend dat de beheerders de biologische landbouw niet openlijk omarmen in beleid en praktijk. De beleidsmakers van de TBO's laten het te veel na om openlijk de meerwaarde van biolandbouw te onderschrijven en te vertalen in hun beleid. In de praktijk zal een beheerder door de werkdruk niet gauw op zoek gaan naar een biologische boer als de gangbare buurman het ook kan doen. Zolang het beheer op hun grond maar volgens de afspraken gebeurt. Hiermee negeren ze totaal de schadelijkheid van hun overige bedrijfsvoering, bijvoorbeeld het beslag op gronden in de derde wereld door de krachtvoer-aanvoer en de overmatige CO₂-uitstoot als gevolg van het kunstmestgebruik."

Pilotproject

Toch hebben jullie een pilotproject opgezet. Hoe werkt dat in de praktijk?

"Er zijn best een aantal projecten waarin boeren samenwerken om gezamenlijke doelen te bereiken," vertelt Claassen. "Redelijk bekend is het verschrallingsproject in het Hengstven. In het projectonderdeel in de Hilver wordt gekeken of

Jan van den Broek:
"De samenwerking met boeren biedt TBO's
een mogelijkheid om maatschappelijk
draagvlak te ontwikkelen."

biologische boeren beheerpartner kunnen worden in het door de herinrichting ontstane natuurgebied. Dit willen we dan ook in de rest van Brabant aanpakken."

Van den Broek: "De sleutel ligt 'm in het gezamenlijk optrekken van een aantal boeren. Als groep kun je partner worden in het beheer van een groter gebied. Dit vereist wel wat meer wederzijds begrip. Mijn beeld hierbij is dat beheerder en boeren ieder jaar in overleg beheer en bedrijfsvoering afstemmen en zonodig aanpassen aan de omstandigheden, bijvoorbeeld het weer. Door meerdere (vaste) mesttypen aan te bieden, moet het mogelijk zijn om enige productie in stand te houden, en tegelijkertijd de ontwikkeling van natuurwaarden te stimuleren. Ook biedt het inbouwen van maaibeheer op onrendabele gronden perspectief als strooisel in de stal."

Volgens Claassen is de tijdsduur van de afspraken daarbij een belangrijk aandachtspunt. "De beheerder houdt graag de vrijheid om het beheer aan te passen, de boer wil graag vastigheid om zijn bedrijfsvoering te kunnen optimaliseren. Ik heb er alle vertrouwen in dat hier in goed overleg een werkbaar antwoord op gevonden wordt." "In een vervolgproject wordt in een groter gebied gekeken hoe deze samenwerking vorm kan krijgen," voegt Van den Broek eraan toe. "Hier heeft de biologische producentencoöperatie Kempen-Meierij met behulp van het Louis Bolk Instituut, BION Food & Agriculture en de BMF een project ontwikkeld voor een veel groter gebied, dat wordt ondersteund door onder meer het LNV en de provincie." ■